

10. Salezián – vieš kde si?

Poznáme veľmi dobre Adamov príbeh z knihy Genezis, keď ho Boh po zjedení zakázaného ovocia hľadá, lebo sa pred Bohom skryl. Boh sa pýta: *Adam, kde si?* Ako však pochopiť Božiu otázku: kde si? Už v dávnom XIII storočí nachádzame istú anekdotu, ktorá nám naznačí ako tak životne pochopiť túto Božiu otázku.

Istého rabína v Petrohrade uväznili. Jedného dňa, keď čakal na súd, veliteľ stráže, ktorý sa stal jeho priateľom, vošiel do jeho cely a začal sa s ním rozprávať. "Nemyslíte si, že je to zvláštne," povedal, "že sa váš Vševediaci Boh pýta Adama: 'Kde si?'" Rabín odpovedal: Veríte, že Písmo hovorí pre všetky časy, všetky generácie a všetkých jednotlivcov? Nuž, potom je pravda, že v každej dobe sa Boh obracia na každého človeka s otázkou: "Kde si?" Boh napríklad hovorí aj vám: "Hľa, žiješ už štyridsaťšesť rokov. Kde si?" Keď veliteľ počul presný počet svojich rokov, sotva sa ovládol, položil rabínovi ruku na rameno a povedal: "Bravo!" Ale srdce sa mu chvelo.

Druhý rozmer duchovnej kvality

Anekdota nám pomáha objaviť aktualitu Božieho slova, ktoré nás usvedčuje, pýta sa nás na našu situáciu pred Bohom. Aj my máme istý počet rokov nášho veku, našich príslubov a ako saleziáni si môžeme položiť otázku: Ako salezián, kde som? Prvý rozmer tejto otázky môže byť taký moralistický. Môžeme si klásť otázky, či mám dostatočne rozvinuté saleziánske vlastnosti, prípadne, ktoré mi chýbajú a podobne. Nie je zlé z času na čas klásť si takéto otázky. Ale existuje aj druhý rozmer duchovnej kvality, ktorý potrebujeme, aby sme sa stali kvalitnými saleziánmi: Salezián, kde si? V akom prostredí? V akej situácii sveta sa nachádzaš? Si tam salezián? Čo saleziánske prinášaš do toho tvojho sveta?

Don J. Vecchi – Duchovný človek vníma svet, v ktorom žije

Tí, ktorí vnímajú **svet bez Boha**, nie sú vedení Duchom. Ten, kto vníma **Boha bez sveta**, tiež nie je vedený Duchom. ... Duch Svätý je to svetlo, ktoré osvetľuje **vzťah medzi človekom, svetom a Bohom**. Ale ešte viac potrebujeme **objaviť Ducha v dejinách** ľudstva, v malých dejinách mesta alebo štvrte, vo veľkých dejinách národov a ľudstva. ... **Cirkev** nie je náboženskou organizáciou ako mnohé iné, ktoré zachovávajú posvätné obrady a slová, ale vedomím dejín spásy a **novou silou vyslanou na premenu sveta** skrze lásku. Máme byť svedkami toho, že táto **prítomnosť pokračuje aj dnes**. ... Duch Svätý obnovuje vnútornú štruktúru človeka: dáva mu zmysel pre jeho identitu, možnosť **pôsobiť vo svete** v štýle blahoslavenstiev, očakávať veľké Božie zjavenie, skrze ktoré celé stvorenie dosiahne svoj dokonalý stav. ...

Duchovný človek. V kresťanskom jazyku má slovo "duchovné" zvláštny význam. Nie je to však niečo v rozpore s hmotou, ako si myslia filozofi, ale s telom. **Neznamená teda "nehmotný", ale "preniknutý Bohom a zameraný na neho"**, nech už je jeho fyzická povaha akákoľvek. Duchovný teda nie je ten, kto popiera, uteká alebo ignoruje svoju telesnú časť, ale **ten, kto všetko prijíma a riadi v láske**. Lebo je to láska, ktorá sa rozlieva v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorý nám bol daný, prenikajúc celú osobu, jej telo i jej vedomie.

Cirkev reaguje na umelú inteligenciu. Pápež František a Lev XIV

Pápež František (24.6.2024) vo svojom príhovore **zdôraznil potrebu hlbšieho skúmania všetkých aspektov umelej inteligencie**: „*Multidisciplinárna analýza je nevyhnutná na pochopenie všetkých súčasných a perspektívnych aspektov umelej inteligencie, výhod, ktoré môže priniesť z hľadiska produktivity a rastu, a rizík, ktoré môže priniesť, na určenie správnych etických spôsobov jej vývoja, používania a dokonca aj riadenia.*“ Rímsky biskup zdôraznil dôležitosť etického hľadiska využívania algoritmov, keď povedal: „*Vo svojom posolstve k poslednému Svetovému dňu pokoja som chcel hovoriť o algoretike, aby som poukázal na absolútnu nevyhnutnosť etického vývoja algoritmov, v ktorom hodnoty usmerňujú cesty nových technológií.*“ Členov nadácie povzbudil pápež František v ich práci slovami: „*Vaša konferencia prispieva k zvýšeniu schopnosti pochopiť pozitívne aspekty umelej inteligencie a poznať, zmierniť a riadiť riziká, viesť dialóg so svetom vedy s cieľom spoločne určiť hranice, ktoré treba klásť inováciám, ak sú škodlivé pre ľudstvo.*“ Rímsky biskup ponúkol zopár aspektov na ďalšie prehĺbenie: „*Treba dôkladne preskúmať chýlostivú a strategickú otázku zodpovednosti za rozhodnutia prijaté pomocou umelej inteligencie*“, „*je potrebné nájsť vhodné stimuly a účinnú reguláciu*“, „*zaviesť koordinovaný proces vzdelávania*“, „*na odovzdávanie kritickej schopnosti používať takéto nástroje*“, „*rozvinúť proces rekvalifikácie zamestnancov*“, „*je potrebné dôkladne preskúmať pozitívne a negatívne účinky umelej inteligencie v oblasti bezpečnosti a súkromia*“, a napokon „*dôkladne preskúmať vplyv na vzťahové a kognitívne schopnosti ľudí a ich správanie*“. Záverom položil Svätý Otec provokačnú otázku: „*Sme si istí, že chceme naďalej nazývať inteligenciou to, čo ňou nie je?*“ a dodal: „*Zamyslime sa nad tým a položme si otázku, či zneužívanie tohto slova, ktoré je dôležité a veľmi ľudské, nie je už podriadením sa technokratickej moci.*“

Umelú inteligenciu označil Lev XIV za jeden z hlavných problémov, ktorým ľudstvo čelí. (10.5.2025) „*V našej dobe cirkev ponúka každému poklad svojho sociálneho učenia ako reakciu na ďalšiu priemyselnú revolúciu a na vývoj v oblasti umelej inteligencie, ktoré predstavujú nové výzvy pre obranu ľudskej dôstojnosti, spravodlivosti a práce,*“

Cirkev v Duchu Svätom chce prehovoriť k svetu dnes. A my saleziáni?

1. Je môj kresťanský saleziánsky život zapojením sa do premeny sveta?
2. Usilujem sa interpretovať dejiny, malé dejiny môjho prostredia a veľké dejiny krajiny a sveta kľúčom Ducha: v jeho aspiráciách, v jeho usľachtilých snahách, v jeho malých krokoch.
3. Premýšľam o našej úlohe vychovávateľov v službe tohto rastu v Duchu.